

Tod hat all diejenigen bestürzt, welche Zdeněk mochten, aber auch die, welche ihn persönlich nicht kannten, jedoch sein monumentales, hunderte Veröffentlichungen zählendes Werk bewunderten. Er ist in seinem lieb gewonnenen Panská Lhota entschlafen.

Lieber Zdeněk, wir werden Dich mit Hochachtung als anständigen und vorbildlichen Menschen mit festen und unveränderlichen Grundsätzen in Erinnerung behalten, und jedes Mal, wenn wir eine Deiner Arbeiten in die Hand nehmen, jedes Mal, wenn wir Deine Veröffentlichungen zitieren werden wir uns dessen bewusst, wie sehr Du uns fehlst und was Du für die Archäologie imstande warst zu leisten. Und wenn Du (was ich nicht weiß) von irgendwo da oben auf uns herablickst und unsere Bemühungen beobachtest, sollst Du wissen, dass wir an Dein Werk und an Deine Erfolge mit der Überzeugung anknüpfen wollen, dass auch Du selbst es Dir so wünschen würdest.

Pavel Kouřil

Životné jubileum Veroniky Plachej

Začiatkom tohto roka oslávila PhDr. Veronika Plachá v plnej vitalite významné životné jubileum. Narodila sa 19. januára 1937 v Bratislave. V rodnom meste absolvovala na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v rokoch 1954–1959 štúdium klasickej archeológie. Po jeho úspešnom ukončení dočasne pracovala vo Vlastivednom ústave mesta Bratislavy, v Koncertnej a divadelnej kancelárii mesta Bratislavy a vo Vodných zdrojoch v Bratislave. V januári 1962 nastúpila do Mestského múzea v Bratislave, ktorému zostala verná nasledujúcich 45 rokov.

V šesťdesiatych rokoch uskutočnila svoje prvé archeologické výskumy v podhradí a historickom jadre starej Bratislavy, v roku 1962 na Leningradskej ulici a pri Rybárskej bráne. Ďalšie výskumy realizovala spolu s PhDr. A. Vallaškom najmä v bratislavskom

podhradí. Preskúmali viaceré parcely na Prídavkovej, Žižkovej, Floriánskej a Kapitulskej ulici, taktiež na Vydrici, kde treba spomenúť predovšetkým lokalitu Vodná veža. PhDr. Veronika Plachá viedla archeologické výskumy v roku 1966 aj v historickom jadre Bratislavy – na Klobučnickej, Kapitulskej, Nedbalovej, Gorkého ulici a od roku 1967 v Starej radnici v Bratislave.

V tom čase (1966) sa už začala podieľať aj na archeologickom výskume hradu Devín, ktorý sa stal jej celoživotnou láskou. Veľmi úspešne nadviazala na výsledky svojich predchodcov I. L. Červinku, J. Eisnera, V. Mencla a J. Dekana. V druhej polovici šesťdesiatych rokov sa začal výskum na dolnom hradisku a na nádvorí stredného hradu, nakoľko prvotným zámerom pamiatkovej obnovy hradného areálu bolo preskúmanie plôch pri stojacich architektúrach a ich následná konzervácia.

Architektonický výskum na hrade Devín vykonával Ing. arch. Andrej Fiala zo Slovenského pamiatkového ústavu, od roku 1973 Ing. arch. Jana Hlavicová, ktorá sa stala na dlhé desaťročia aj spoluautorkou archeologických výskumov na hrade Devín. Výskum zároveň prebiehal aj v obci Devín pod vedením PhDr. Igora Kellera. Bádanie v Devíne v tomto období prinieslo dôležité objavy, ktoré výrazne objasnili význam tejto výnimočnej lokality. Popri tisíckach drobných

nálezov a odkrytí viacerých jedinečných stavieb z rôznych historických období bolo preukázané aj takmer kontinuálne osídlenie devínskej oblasti od obdobia neolitu až do novoveku.

Jubilantka sa popri náročných organizačných úlohách svedomito venovala aj systematickej dokumentačnej práci a zbierkovej evidencii predmetov. PhDr. Veronika Plachá bola aj mimoriadne publikačne aktívna. Výsledky archeologických výskumov publikovala nielen v odborných časopisoch a zborníkoch, ale aj prostredníctvom článkov v dennej tlači, určených predovšetkým širokej laickej verejnosti. Okrem toho absolvovala desiatky vystúpení v rozhlase a televízii, ktorými sa snažila vzbudiť záujem verejnosti o históriu a apelovať proti narastajúcemu nezájmu o našu minulosť. Výsledky svojho celoživotného bádania zhrnula v monografiách *Slovanský Devín* (1990), *Devín – slávny svedok našej minulosti* (2003) a *Ranostredoveký Devín* (2011).¹ Zúčastnila sa a aj aktívne vystúpila na desiatkach odborných konferencií a stretnutí doma i v zahraničí.

Nedá sa spočítať, koľko času venovala sprevádzaniu významných štátnych návštev, kolegov – archeológov, budúcich sprievodcov po pamiatkach, ale aj brigádnikov archeologických výskumov a mnohých iných návštevníkov hradu Devín.

Počas svojho pôsobenia v Mestskom múzeu bola autorkou a spoluautorkou početných výstav, zameraných najmä na minulosť hradu Devín. Výstava *Kelti na strednom Dunaji* mala úspech aj v zahraničí. Dlhé roky pôsobila aj vo výbore Slovenskej archeologickej spoločnosti pri SAV a bola aj členkou Archeologickej rady Ministerstva kultúry SR. Je držiteľkou viacerých vyznamenaní, medzi ktorými má popredné miesto soška Rolanda – cena primátora mesta Bratislavy za celoživotné dielo.

Pani PhDr. Veronike Plachej želáme pri príležitosti jej významného životného jubilea veľa zdravia, spokojnosti a do budúcnosti ešte veľa síl a optimizmu. A na hrade Devín ste, pani doktorka, vždy srdečne vítaná!

Katarína Harmadyová

¹ Kompletná bibliografia jubilatky od roku 1963 do roku 2017 je publikovaná v zborníku *Devín Veroniky Plachej* (Bratislava 2017), ktorý vyšiel pri príležitosti životného jubilea PhDr. V. Plachej.